

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

вігальним інтенціям людини, визначає “справжність” або “несправжність” персонального буття, основним проявом якого є національна автентичність.

1. Вышеславцев Б.П. *Этика преображенного Эроса*. – М.: Республика, 1994. – 369 с.

2. Гарнцев М.А. *Проблема самосознания в Западноевропейской философии*. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1987. – 215 с.

3. Грабовська І. І знову про поняття “ментальність” // *Філософські студії. Спецвипуск журналу “Генеза”* 95. – С. 78 – 81.

4. Колізії антропологічного розмислу // В. Табачковський, Г. Шалашенко, Н. Хамітов та ін. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 156 с.

5. Кресіна І. *Українська національна свідомість і*

сучасні політичні процеси. – К.: Вища школа, 1998. – 392 с.

6. Кримський С. *Місце пізнання в багатоманітності форм освоєння світу* // *Філософсько-антропологічні читання '98*. – К.: Стило, 1998. – С. 53 – 64.

7. Кульчицький О. *Світовідчуження українця* // *Українська душа*. – К.: МП “Фенікс”, 1992. – С. 48 – 65.

8. Левинас Е. *Філософське визначення ідеї культури* // *Глобальні проблеми общечеловеческості: [Сборник]: Пер. с англ. и фр./ Составители Л.И. Василенко, В.Е. Ермолаева; Ввод. ст. Ю.А. Шрейдера*. – М.: Прогресс, 1990. – 495 с.

9. Москаленко В.В. *Социализация личности*. – К.: Вища шк., 1986. – 200 с.

10. Пролеєв С.В. *Духовность и бытие человека*. – К.: Наукова думка, 1992. – 112 с.

11. Хамітов Н. *Духовний та душевний виміри людського буття* // *Філософсько-антропологічні читання*. – К.: Стило, 1997. – С. 122 – 129.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2012

УДК 811.161.2'373.611'366

Оксана Кушлик, кандидат філологічних наук, доцент,

докторант кафедри української мови
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

У статті досліджено дериваційний потенціал вербальної зони словотвірних парадигм бестіальних дієслів сучасної української мови. Визначено її структуру, розмежовано транспозиційні, мутаційні та модифікаційні деривати, схарактеризовано їхню словотвірну продуктивність, з'ясовано специфіку вербального словотворення від бестіальних дієслів.

Ключові слова: дієслово-ономатоп, бестіальне дієслово, вербатив, вербальна зона, словотвірна парадигма, словотворчий формант.

Літ. 20.

Актуальність проблеми. Використання внутрішніх можливостей мови для потреб словотвору зумовлює певні закономірності, що пов'язані з участю лексико-граматичних розрядів слів у словотвірних процесах. Основні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, прислівник), а також й інші класи слів слугують потенційним будівельним матеріалом, детермінуючи виникнення вторинної одиниці.

На сучасному етапі розвитку української дериватології особливої актуальності набуває проблема створення типології словотвору, у якій типологізуючим чинником виступає твірна основа. Розв'язання цього завдання можливе в рамках недавно сформованого основоцентричного підходу, який, опираючись на твірну основу як засадничу, з одного боку, виявляє особливості словотвірного потенціалу певного слова, а з іншого – регулює реалізацію дериваційних можливостей закладених системою мови твірних основ того чи

того лексико-граматичного класу загалом та лексико-семантичного розряду зокрема.

Дієслова, як і будь-які інші частини мови, за походженням поділяють на первинні, або непохідні, і вторинні, або похідні. Первинні “не походять від основ інших частин мови, не мають співвідносного, первинного для них слова” [4, 219]. До вторинних належать дієслова, у яких простежено генетичний зв'язок з іншими класами мовних одиниць – іменниками, прикметниками, займенниками, числівниками, вигуками тощо. Помітне місце серед похідних української мови посідає відзвуконаслідувальна лексика, що об'єднує автохтонні слова, утворені від звуконаслідувань за наявними в мові моделями та за допомогою відповідних словотворчих засобів.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Лінгвістичні розвідки останніх десятиліть свідчать про зацікавлення науковців проблемами

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

звуконаслідувальних слів, або ономатопів, загалом та відзвуконаслідувань зокрема. Так, Л. Мацько на текстах художнього та публіцистичного стилів української літературної мови розглянула українські ономатопи як одну з груп інтер'єктивів [13]. І. Багмут дослідила лексико-семантичне поле звуконайменувань сучасної української мови в семантичному, структурному та парадигматичному аспектах [2]. І. Гаценко, зіставляючи фонетичну структуру, семантичні ознаки, словотвір звуконаслідувальних слів, установила типологічні особливості їх в українській, російській та англійській мовах [6]. Проблема моделювання звуконаслідувальної лексики українських говорів Карпат, зокрема функціонуванню моделей ономатопів, визначенню їхньої семантичної, фонетичної та ономатопоетичної структури, словотвірного потенціалу і вживанню відономатопоетичних дієслівних та іменних моделей присвятила свої наукові дослідження Ю. Юсип-Якимович [19; 20].

Відзвуконаслідувальні дієслова, що стали об'єктом пропонованої наукової розвідки, теж частково досліджені в сучасній українській мові. Так, Є. Карпіловська встановила способи формального і семантичного впорядкування дієслів у словотвірному гнізді, розробила методику автоматизованого конструювання комплексів дієслів, пов'язаних відношенням безпосередньої формальної похідності [12]. Т. Возний виокремив словотвірні моделі дієслів, мотивованих вигуками і звуконаслідувальними словами [5]. О. Бабакова окреслила своєрідність лексико-семантичної структури безпрефіксних дієслів звучання та їх метафоричного функціонування [1].

Для дослідження словотвірного потенціалу слів того чи того лексико-граматичного класу в мовознавстві використовують словотвірну парадигму, яку визначають як комплексну системоутворювальну одиницю, що являє собою "особливу мікросистему дериватів одного ступеня творення, об'єднаних тотожністю твірної основи і протиставлених словотвірними формантами" [3, 29]. В україністиці на основі аналізу структури й семантики словотвірних парадигм уже проаналізовано дериваційний потенціал прикметників [9], іменників [3], окремих лексико-семантичних груп дієслів [10; 15]. Похідні дієслова сучасної української мови як вершини словотвірних парадигм ще не були предметом аналізу, що і зумовило актуальність нашого дослідження.

За ступенем семантичного наповнення дієслова-ономатопи належать до абсолютних, тобто таких, що є "самодостатніми для

вираження свого змісту й не відкривають обов'язкових правобічних позицій для заповнення їх словами-конкретизаторами" [11, 5]. Тому для них характерна факультативна сполучуваність, відсутність обов'язкових поширювачів, що певною мірою послаблює їхню словотвірну активність.

Дієслова-ономатопи об'єднані значенням "видавати або створювати звуки". Відповідно до типу діяча, тобто того, хто видає або створює звуки, їх поділяють на три основні групи: 1) гомональні, або дієслова на позначення звуків, що видає людина; 2) бестіальні, або дієслова, що позначають звуки, які видають тварини, птахи, комахи, плазуни тощо; 3) предметні, або дієслова, що відтворюють звуки, утворювані за допомогою предметів [1, 5].

Деривати, утворені від бестіальних дієслів-ономатопів, належать до трьох дериваційних зон – субстантивної, вербальної та ад'єктивної, структура кожної з яких представлена різними типами похідних: транспозиційними, модифікаційними й мутаційними.

Мета наукової розвідки – виявити словотвірний потенціал вербальної зони словотвірної парадигми бестіальних дієслів-ономатопів.

Виклад основного матеріалу. Особливістю бестіальних дієслів як вершини словотвірної парадигми є те, що дії, які вони виражають, а саме мимовільні чи активно створювані кимось звуки, не можуть бути спрямовані до своєї внутрішньої межі. Тому бестіальні дієслова є неграничними, неспіввідносними за видовою ознакою, тобто одновидовими дієсловами недоконаного виду. Похідні, утворені від них, становлять систему одновидових дієслів як доконаного, так і недоконаного виду.

Вербальна зона представлена темпоральними, квантитативними та результативними модифікаціями бестіальних дієслів.

Темпоральні модифікації дії як виразники певного часового проміжку – початку, кінця чи розгортання – виражають дієслова зі словотвірним значенням "починати видавати звуки", "видавати звук недовго", "видавати звук упродовж окресленого часу", "завершити видавати звук".

Найбільш поширеними є вербаливи з префіксом *за-* як виразником початкової стадії появи відповідних звуків, пор.: *забекати, заворкотати, загавкати, загарчати, закахкати, заквакати, заквишити, заквоктати, заклекотати, закудкудакати, закумкати, замекати, занявкати, заскрекотати* тощо, напр.: *Заскрекотала на осиці сорока* (Ю. Мушкетик); *З хати притьмом вимчав кіт, скочив на похилений тин, вигнув спину,*

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

зашипів, а тоді занявкав (Ю. Мушкетик). Варто відзначити, що практично всі бестіальні дієслова утворюють похідні з формантом *за-* зі згаданим словотвірним значенням.

Виразником нетривалого звукового вияву є префікс *по-*: *поворкотати, погавкати, погарчати, поквакати, поквилити, покигикати, покудкудакати, покукати, покукурукати, покрюкати, покрятати, помекати, помуркотати, помуркотіти, потуркати, потьохкати тощо*. Дієслова з префіксом *по-*, або делімітативні дієслова, на думку Т. Чубань, можуть передавати два ступені обмеженої тривалості: актуалізований (проміжок часу кількісно диференційований за допомогою спеціальних лексичних або морфологічних засобів), напр.: *Погарчало* *десь в очереті хвилину-другу і заспокоїлося все* (Ю. Мушкетик) і неактуалізований (проміжок часу не передбачає конкретизації обмеженої тривалості дії) [18, 433], напр.: *Чайка кружляє над поруїнованим гніздівськом, покигиче тут, одлетить у далину й вертається знову* (Ю. Мушкетик).

Точно окреслену тривалість звукового вияву, тобто такого, що вкладається в певні часові межі, виражає префікс *про-*, пор.: *пробекати, прогавкати, прогарчати, проворкотати, продзижчати, проквакати, прокукати, прокукурукати, прокурликати, промекати, промукувати, промуркотати, пронявкати тощо*. Особливістю дієслів з тривало-обмежувальним, або пердуративним, значенням є те, що вони обов'язково супроводжуються конкретизаторами тривалості дії, процесів, станів, вираженими іменниками на позначення одиниць виміру часу (*хвилина, година, день, ніч, доба, тиждень, місяць, рік тощо*), прислівниками (*довго, немало, чимало*), числівниково-іменниковими сполуками [4, 237], напр.: *Прокукурукав, сидячи на задку останнього воза, як на сідалі, півень-царик не одне літо* (Ю. Мушкетик).

Припинення тривалих дій, пов'язаних з видаванням певних звуків, передають форманти *пере-, від-*. Більш уживаним є префікс *пере-*, який вказує просто на припинення вияву певного звуку, пор.: *перегавкати, переквотати, пересокотати*, напр.: *Перегавкали уже собаки у сусідніх дворах* (Ю. Мушкетик). Префікс *від-*, указуючи на припинення дії через її вичерпаність, може приєднуватися до дієслів звучання лише тоді, коли йдеться про припинення існування живої істоти, яка видавала або створювали відповідні звуки, пор.: *відскрекотати, відстрекотіти, відсюрчати, відтьохкати, відцвіркати*, напр.: *Відсюрчали в травах коники, відтьохкали у вибалку солов'ї*

(Ю. Мушкетик).

Традиційно групу дієслів, яка виражає квантитативні модифікації дії, поділяють на три підгрупи – зі значенням кратності вияву дії, ступеня вияву предикативної ознаки та участі у виконанні дії багатьох суб'єктів [4, 238 – 241]. Деякі із названих значень передають і деривати вербальної зони бестіальних дієслів. Вони утворені за допомогою трьох способів: префіксації, суфіксації та конфіксації. І лише поодинокі девербативи постали внаслідок префіксально-суфіксально-постфіксального способу.

Перша підгрупа репрезентує дієслівні роди, що виражають однократні і багатократні дії.

Словотвірне значення “видати звук один раз” реалізують дієслова доконаного виду, утворені суфіксальним способом – за допомогою формант *-ну*. До цього словотвірного значення додається здебільшого відтінок раптовості, пор.: *гавкнути, гаркнути, гетнути, гергнути, дзявкнути, каркнути, квакнути, кигикнути, крякнути, кувікнути, кукнути, мекнути, мекекнути, мукнути, муркнути, нявкнути, пискнути, підпадьомкнути, пугукнути, ревнути, рохнути, рявкнути, сюркнути, тьохнути, форкнути, хававкнути, хрокнути, хрякнути, цвірінькнути, цівкнути тощо*, напр.: *Пискнула* *десь у клітці канарка й затихла* (Ю. Мушкетик); *Он десь цівкнула синиця, застукотів об кору дятел...*(Вас. Шевчук). Лише три відбестіальних дієслова мають формант *-ону-*, що виражає те ж значення, але з відтінком інтенсивності, пор.: *гарконути, ревути, цвірконути*.

Девербативи зі словотвірним значенням “видавати звуки багато разів” бувають доконаного і недоконаного виду. Основним словотвірним засобом творення дієслів доконаного виду є власне український редуплікований префікс *попо-* з додатковим семантичним відтінком інтенсивності і неодноразовості виконаної (ітеративної) дії [16, 270], пор.: *попоревіти, попоцокати*, напр.: *Синиця по підвіконню попоцокала, зібрала крихти хліба і полетіла*. Відгомональні дієслова недоконаного виду постають за допомогою конфікса *по- ... -ува-*, пор.: *поворкувати, погавкувати, покректувати, покрятувати, помукувати, попугувати, потьохкувати, пофоркувати, поцвіркувати*, напр.: *Вони [курти – О. К.] не лементували, а коротко, хрипко погавкували, норовили стрибнути на груди* (Ю. Мушкетик); *В селі скрипіли колодязні журавлі, помукувала худоба* (Ю. Мушкетик).

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

Дієслова із формантами **попо-** та **по- ... -ува-**, на думку мовознавців, стилістично марковані і вживані лише в розмовному мовленні [17, 129].

До другої підгрупи квантитативних модифікаторів значення, як відомо, належать дієслова, які вказують на достатній, недостатній та надмірний ступені інтенсивності.

Зі словотвірним значенням “видавати звук достатньо інтенсивно” вживаються девербативи недоконаного виду, утворені за допомогою конфікса **ви- ... -ува-** – з додатковим семантичним відтінком “старанно, ретельно”, пор.: *вигукати*, напр.: *Шуміли млинові колеса на греблі, вигукував у березі соловей, ідесь співали дівчата* (Ю. Мушкетик).

На недостатню інтенсивність звуковияву вказують девербативи недоконаного виду, що постали за допомогою конфікса **під- ... -ува-**, пор.: *підгукати, підгукати*, напр.: *Свиридон стогнав частіше, голосніше, і серце Мушки [собака – О. К.] стискалося од болю, вона жалісно підгуквала* (Ю. Яновський). Дієслова з конфіксом **під- ... -ува-** в українській мові виражають значення “злегка, не в повну силу здійснювати дію, супроводжуючи нею іншу дію” та “час від часу і не дуже інтенсивно здійснювати дію, названу твірним дієсловом” [8, 312], які розмежувати допомагає лише контекст.

Словотвірне значення “дуже інтенсивного звуковияву або його вичерпності” [8, 105] чи “підсилювально-інтенсивного вияву” [14, 8] виражають похідні доконаного виду із конфіксом **роз- ... -ся**. Ці дієслова, указуючи на кінцеву фазу поступового наростання інтенсивної дії, засвідчують “результат – досягнення високого ступеня реалізації (крайньої міри дії)” [14, 8], пор.: *розгавкатися, роздзичкатися, розкаркатися, розквкатися, розквилитися, розклекатися, розкрукатися, розкрякатися, розкукудатися, розкукуратися, розмуркотатися, розсокотатися, розтуркатися, розтуркотітися, розтьохкатися*, напр.: *Спочатку козак вирішив посидіти якийсь час в оцьому дозорі, але над головою розкаркалося вороння* (Ю. Мушкетик).

Префіксально-суфіксально-постфіксальним способом утворені дієслова недоконаного виду *перегукатися, перетьохкуватися, перефоркуватися* на позначення дії, що виконується між кількома учасниками, які перебувають у різних місцях, напр.: *У долині за річкою перефоркувалися коні* (Ю. Мушкетик). Ці девербативи репрезентують групу із розподільним, або дистрибутивним, словотвірним значенням.

На звуковияв, що зафіксований у багатьох місцях, також указує малопродуктивний формант

об-, що приєднується до основи бестіального дієслова недоконаного виду, пор.: *обпугати, обсокотати*, напр.: *Його [Митрофана – О. К.] долю обпугали пугачі* (Ю. Мушкетик).

Результативну модифікацію бестіальних дієслів у вербальній зоні передають одновидові дієслова доконаного виду. Активним словотворчим формантом тут є префікс **на-**, який реалізує два словотвірних значення, зокрема: “довго, з кумулятивною (накопичувальною) метою виконувати дію” [8, 105], пор.: *надзиччати, наскрекотати, нащобетати*, пор.: *У нього [Долі – О. К.] був лише чарівний голос, який йому дістався в спадщину від батька-матері, від солов'їв чорнуських, що наспівали, нащобетали їм жагу кохання* (Вас. Шевчук) та “зустріти когось виконуюною дією”, пор.: *нагавкати, нагарчати*, напр.: *– Ой-ой-ой! – жалібно заскиглив він [собака – О. К.], коли старечий ватаг Богдан Холод оперезав його посохом по спині. Оце так нагавкав!* (О. Довженко). Девербативи *накаркати, накрюкати, накрятати* розвинули переносне словотвірне значення “говорючи (каркаючи), накликати лихо, неприємність”. У такому разі є підстави кваліфікувати його як модифікаційно-мутаційне, оскільки в змісті поданих дериватів відбулося семантичне зрушення, яке зумовило появу нового лексичного значення.

Іншим словотворчим формантом, який виражає словотвірне значення “виконуючи щось досконаліше і довше, змусити суперника припинити виконувати цю ж дію”, є префікс **пере-**, що зафіксований в поодиноких девербативах, пор.: *перетьохкати*, напр.: *Соловейко у нашому саду таки перетьохкав того, що у пришкільному саду виводить свої арії*.

Висновки. Похідні одиниці вербальної зони бестіальних дієслів-ономатопів реалізують широкий спектр словотвірних модифікаційних значень, одні з яких поєднані з граматичним значенням доконаного виду, інші не змінюють видової характеристики твірної дієслівної основи. Темпоральні модифікації представлені словотвірними значеннями: “почати видавати звук”, “видавати звук недовго”, “видавати звук упродовж окресленого часу”, “завершити видавати звук”; квантитативні модифікації репрезентовані значеннями: “видати звук один раз”, “видавати звук багато разів”, “видавати звук час від часу і достатньо інтенсивно”, “видавати звук недостатньо інтенсивно”, “дуже інтенсивний звуковияв”; модифікації результативного характеру виражають словотвірні значення:

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕРБАЛЬНОЇ ЗОНИ СЛОВОТВІРНИХ ПАРАДИГМ БЕСТІАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ-ОНОМАТОПІВ

“довго, з кумулятивною (накопичувальною) метою виконувати дію”; “зустріти когось виконуваною дією”, “виконуючи щось досконаліше і довше, змусити суперника припинити виконувати цю ж дію”.

Найвищу словотвірну активність виявляють девербативи із темпоральними значеннями “починати видавати звук”, “видавати звук недовго” і квантитативним значенням “видати звук один раз”.

Здатність виражати ті чи ті модифікації зумовлюють набір словотвірних засобів. За кількістю різних формантів вирізняється група дієслів квантитативної модифікації дії. Ці девербативи утворені здебільшого за допомогою суфіксації, префіксації та конфіксації. Похідні темпоральної та результативної модифікації постали лише внаслідок префіксації.

1. Бабакова О.В. Семантична структура та функціонування дієслів звучання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.В. Бабакова. – Запоріжжя, 2007. – 20 с.

2. Багмут І.В. Лексико-семантичне поле звуконайменувань у сучасній українській літературній мові (склад, структура, парадигматика): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / І.В. Багмут. – К., 2007. – 20 с.

3. Валух З.О. Словотвірна парадигматика іменника в українській мові: монографія / З.О. Валух. – К.; Полтава: АСМІ, 2005. – 356 с.

4. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; [за ред. І. Вихованця]. – К.: Університетське видавництво “Пulsари”, 2004. – 398 с.

5. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською / Т.М. Возний. – Львів: Вища школа, 1981. – 187 с.

6. Гаценко І.О. Типологічні особливості звуконаслідувальних слів (на матеріалі української, російської та англійської мов): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.15 “Загальне мовознавство” / І.О. Гаценко. – К., 2003. – 19 с.

7. Городенська К.Г. Префіксально-суфіксальний словотвір / К.Г. Городенська // Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1979. – С. 285 – 313.

8. Городенська К.Г. Реалізація семантичного потенціалу дієслів у синтаксичних дериватах / К.Г. Городенська // Словотвірна семантика східнослов'янських мов. – К.: Наук. думка, 1983. – С. 102 – 113.

9. Грецук В.В. Український відприкметниковий словотвір / В.В. Грецук. – Івано-Франківськ: Плай, 1995. – 208 с.

10. Джочка І. Реалізація словотворчого потенціалу дієсловами конкретної фізичної дії з семантикою створення об'єкта / Ірина Джочка // Актуальні проблеми українського словотвору: збірник статей / за ред. В. Грецука. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – С. 341 – 354.

11. Іваницька Н.Б. Функціонально-семантичні параметри абсолютних дієслів української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Н.Б. Іваницька. – К., 2000. – 20 с.

12. Карпиловская Е.А. Конструирование глагольных зон словообразовательных гнезд (на материале украинских глаголов звучания) / Карпиловская Евгения Анатольевна: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук: специальность 10.02.21 “Структурная, прикладная и математическая лингвистика”. – Ленинград, 1987. – 19 с.

13. Мацко Л.И. Интеръективы в украинском языке: автореф. дис. на соискание науч. степени доктора филол. наук: спец. 10.02.02 “Языки народов СССР (украинский язык)” / Мацко Л.И. – К.: 1985. – 45 с.

14. Попенко О.М. Функціонально-семантична категорія інтенсивності дії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.М. Попенко. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 20 с.

15. Пославська Н.М. Структура і семантика словотвірних парадигм дієслів із семою руйнування об'єкта: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Н.М. Пославська. – Івано-Франківськ, 2006. – 20 с.

16. Русанівський В.М. Префіксальний словотвір / В.М. Русанівський // Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1979. – С. 228 – 284.

17. Соколова С.О. Префіксальний словотвір дієслів у сучасній українській мові / С.О. Соколова. – К.: Наук. думка, 2003. – 283 с.

18. Чубань Т.В. Видові особливості дієслів лексико-семантичної групи зі значенням звучання [Електронний ресурс] / Т.В. Чубань, Т.М. Левченко // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2009. – Вип. XXII. – С. 432 – 440. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apsf_lil/2009_22/chuban.pdf

19. Юсип-Якимович Ю.В. Моделирование системы звуконаследительной лексики: Семантика. Фонетика. Словотвір (на матеріалі українських говорів Карпат): монографія / Юсип-Якимович Ю.В. – Ужгород: Гражда, 2006. – 212 с.

20. Юсип-Якимович Ю.В. Ономапоетика українських говорів Карпат: семантична, фонетична, словотвірна структура та похідність ономапоетик: монографія / Юсип-Якимович Ю.В. – Ужгород: Гражда, 2007. – 268 с.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2012